

Mongolské prezidentské volby 2009: vítězství změny?

27.července 2009 Pavel Maškarinec

V neděli 24. května se v Mongolsku konaly prezidentské volby. Páté přímé volby mongolského prezidenta se uskutečnily téměř jedenáct měsíců poté, co Mongolsko prožilo krátké období výjimečného stavu, vyhlášené k potlačení nepokojů, které propukly po parlamentních volbách v červnu 2008.

Následný vznik velké koalice dvou nejsilnějších mongolských politických stran – Mongolské lidové revoluční strany (MACHN) a Demokratické strany (AN) – tak bylo možné interpretovat jako snahu vítěze voleb MACHN o uklidnění napjaté povolební situace a udržení vnitřní stability země, poté co demokraté protestovali proti možným podvodům při sčítání hlasů v několika volebních obvodech.

Do souboje o prezidentský mandát v roce 2009 se zapojili pouze kandidáti MACHN a AN. Zbývající dvě parlamentní strany, disponující právem nominovat vlastního kandidáta, se této možnosti vzdaly a vyjádřily plnou podporu kandidátovi demokratů poslanci Cachjagínu Elbegdordžovi (bývalému předsedovi AN a dvojnásobnému premiérovi) ve snaze netříštit síly v souboji s kandidátem postkomunistů, jímž se stal úřadující prezident Nambaryn Enchbajar.

Podle předvolebních průzkumů byl mírným favoritem voleb kandidát demokratů, jehož těsně před volbami podporovalo 37 % voličů, oproti 36,2 % stojícím za úřadujícím prezidentem. Výsledek voleb potvrdil průzkumy preferencí. Vítězem voleb se stal kandidát AN Cachjagín Elbegdordž, který obdržel 51,21 % hlasů a těsně předstihl Enchbajara s podporou 47,41 % voličů. Výsledek prezidentských voleb tak znovu potvrdil nezbytnost spolupráce všech stran soupeřících s MACHN. Skutečnost, že Elbegdordž zvítězil v součtu pouze o 41 770 z celkově 1 098 875 odevzdaných hlasů, jasně ukázala, že případná kandidatura zástupců menších stran by i za situace minimálních zisků jejich kandidátů výrazně snížila Elbegdordžovy vyhlídky na vítězství a vedla by k opakování situace z prezidentských voleb v roce 2005, v nichž kandidát MACHN a předseda parlamentu Nambaryn Enchbajar využil nejednoty dalších stran a již v prvním kole získal v souboji s kandidáty tří ze čtyř zbývajících parlamentních stran nadpoloviční většinu hlasů a stal se mongolským prezidentem.

Společnost je stále rozdělena

Těsné vítězství Elbegdordže a fakt, že Enchbajara podpořila téměř polovina elektorátu, nicméně svědčí o tom, že Elbegdordžův program „Změny“ na nejvyšším postu v zemi jako jediného nástroje k vyřešení největších problémů Mongolska, mezi něž Elbegdordž zařadil korupci, oligarchizaci, nerovnost, chudobu, nezaměstnanost a potřebu reformy justičního systému, nebyl zdaleka přijat většinou společnosti. Výsledek voleb tak dokládá přetrvávající rozdělení mongolské společnosti na dva přibližně stejně početné tábory, v němž ten druhý hlasoval pro status quo reprezentovaný úřadujícím prezidentem.

Důležitým se výměna na nejvyšším postu ukazuje i v dalším směru. Mongolský prezident disponuje především reprezentativními funkcemi, nicméně možnost suspenzivního veta a zákonodárné iniciativy nabízí hlavě státu jistý potenciál k aktivnímu ovlivňování politiky vlády.

Pouze budoucnost ale ukáže, do jaké míry se nový prezident rozhodne svých pravomocí využívat

a jaký bude případný dopad jeho jednání na nesnadné sdílení moci mezi stranami vládní koalice. Postkomunisté ztratili po dvanácti letech prezidentský úřad, nicméně nadále disponují parlamentní většinou, umožňující MACHN potenciálně vypovědět koaliční smlouvu a vytvořit vlastní většinový kabinet, tato většina ale současně není dostatečná na případné přehlasování prezidentského veta a i tento faktor může sehrát výraznou roli při snaze vyhnout se pádu vlády a případným budoucím sporům mezi jednobarevnou vládou MACHN a prezidentem Elbegdordžem.

Článek je převzat z Newsletteru Asijského programu 4/2009

Vítěz voleb Cachjagín Elbegdordž